

URZĄDZENIA RADIOKOMUNIKACYJNE	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-87
	Przemienniki telewizyjne Wymagania	3322-01
		Zamiast BN-71/3322-01
		Grupa katalogowa 1932

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są wymagania dotyczące przemienników telewizyjnych I, II, III, IV i V zakresu częstotliwości, przeznaczonych do pracy według standardu D i K CCIR dla telewizji czarno-białej i kolorowej.

1.2. Zakres stosowania normy. Niniejszą normę należy stosować:

- przy projektowaniu i produkcji przemienników telewizyjnych,
- jako podstawę przy odbiorach technicznych przemienników,
- jako podstawę do zawierania umów o imporcie przemienników,
- podczas eksploatacji przemienników.

2. OKREŚLENIA

2.1. przemiennik telewizyjny — urządzenie odbiorczo-nadawcze służące do retransmisji sygnału telewizyjnego w jednym torze wzmacniającym bez demodulacji, ze zmianą kanału.

2.2. kanał roboczy — kanał telewizyjny, w którym ma pracować lub pracuje jeden z członów przemiennika.

2.3. kanał odbiorczy — kanał roboczy odbiorczej części przemiennika.

2.4. kanał nadawczy — kanał roboczy nadawczej części przemiennika.

2.5. częstotliwość robocza — częstotliwość nośna wizji sygnału telewizyjnego.

2.6. znamionowa częstotliwość odbioru — częstotliwość robocza kanału odbiorczego, określona w dokumentacji przemiennika.

2.7. znamionowa częstotliwość nadawania — częstotliwość robocza kanału nadawczego, określona w dokumentacji przemiennika.

2.8. przesunięcie częstotliwościowe — odchylenie znamionowej częstotliwości odbioru lub nadawania od częstotliwości wizji danego kanału roboczego wymienionej w tabelicy, będące wielokrotnością $1/12$ częstotliwości odchylenia linii.

2.9. czas ustalania się parametrów — czas liczony od załączenia wystudzonego przemiennika do chwili uzyskania przez przemiennik parametrów zgodnych z niniejszą normą.

Częstotliwości graniczne kanałów oraz częstotliwości nośne nadajników wizyjnych i częstotliwości środkowe nadajników fonicznych

Zakres	Numer kanału	Częstotliwości graniczne	Częstotliwości nośne nadajników wizyjnych	Częstotliwości środkowe nadajników fonicznych
			MHz	
I	1	48,5 ÷ 56,5	49,75	56,25
	2	58 ÷ 66	59,25	65,75
	3	76 ÷ 84	77,25	83,75
II	4	84 ÷ 92	85,25	91,75
	5	92 ÷ 100	93,25	99,75
III	6	174 ÷ 182	175,25	181,75
	7	182 ÷ 190	183,25	189,75
	8	190 ÷ 198	191,25	197,75
	9	198 ÷ 206	199,25	205,75
	10	206 ÷ 214	207,25	213,75
	11	214 ÷ 222	215,25	221,75
	12	222 ÷ 230	223,25	229,75

Zgłoszona przez Instytut Łączności
Ustanowiona przez Dyrektora Instytutu Łączności dnia 31 grudnia 1987 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 lipca 1988 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 2/1988, poz. 4)

cd. tablicy

Zakres	Numer kanału	Częstotliwości graniczne	Częstotliwości nośne nadajników wizyjnych	Częstotliwości środkowe nadajników fonicznych
			MHz	
IV	21	470 ÷ 478	471,25	477,75
	22	478 ÷ 486	479,25	485,75
	23	486 ÷ 494	487,25	493,75
	24	494 ÷ 502	495,25	501,75
	25	502 ÷ 510	503,25	509,75
	26	510 ÷ 518	511,25	517,75
	27	518 ÷ 526	519,25	525,75
	28	526 ÷ 534	527,25	533,75
	29	534 ÷ 542	535,25	541,75
	30	542 ÷ 550	543,25	549,75
	31	550 ÷ 558	551,25	557,75
	32	558 ÷ 566	559,25	565,75
	33	566 ÷ 574	567,25	573,75
	34	574 ÷ 582	575,25	581,75
	35	582 ÷ 590	583,25	589,75
	36	590 ÷ 598	591,25	597,75
	37	598 ÷ 606	599,25	605,75
V	38	606 ÷ 614	607,25	613,75
	39	614 ÷ 622	615,25	621,75
	40	622 ÷ 630	623,25	629,75
	41	630 ÷ 638	631,25	637,75
	42	638 ÷ 646	639,25	645,75
	43	646 ÷ 654	647,25	653,75
	44	654 ÷ 662	655,25	661,75
	45	662 ÷ 670	663,25	669,75
	46	670 ÷ 678	671,25	677,75
	47	678 ÷ 686	679,25	685,75
	48	686 ÷ 694	687,25	693,75
	49	694 ÷ 702	695,25	701,75
	50	702 ÷ 710	703,25	709,75
51	710 ÷ 718	711,25	717,75	
52	718 ÷ 726	719,25	725,75	
53	726 ÷ 734	727,25	733,75	
54	734 ÷ 742	735,25	741,75	
55	742 ÷ 750	743,25	749,75	
56	750 ÷ 758	751,25	757,75	
57	758 ÷ 766	759,25	765,75	
58	766 ÷ 774	767,25	773,75	
59	774 ÷ 782	775,25	781,75	
60	782 ÷ 790	783,25	789,75	

2.10. stałość częstotliwości nadawania — największa odchyłka częstotliwości nadawania od częstotliwości znamionowej zmierzona w ciągu 1 doby (stałość dobową) lub 1 miesiąca (stałość miesięczna).

2.11. impedancja wejściowa — impedancja występująca na zaciskach wejściowych przemiennika, obciążająca tor doprowadzający sygnał wejściowy.

2.12. impedancja obciążenia — impedancja wejściowa toru przesyłowego obciążonego anteną promieniującą lub anteną sztuczną.

2.13. poziom sygnału wizyjnego — wyrażony w db stosunek skutecznej wartości napięcia sygnału wizyjnego wielkiej częstotliwości w czasie trwania impulsów synchronizujących, w odniesieniu do 1 mV.

2.14. moc wyjściowa — moc wyjściowa sygnału wielkiej częstotliwości wizji w czasie trwania impulsów synchronizujących.

2.15. zakres poziomów wejściowych — zakres poziomów sygnału wizyjnego na zaciskach wejściowych przemiennika określony dolną granicą, poniżej której moc wyjściowa przemiennika nie podlega automatycznej re-

gulacji i górną granicą, powyżej której zostaje przekroczona dopuszczalna wartość zniekształceń nieliniarnych.

2.16. współczynnik szumów — wielkość określająca wzrost stosunku mocy sygnału wizyjnego do mocy szumów po przejściu sygnału wizyjnego przez przemiennik.

2.17. zakres działania automatycznej regulacji wzmocnienia (ARW) — wyrażony w db zakres zmian poziomów sygnału wizyjnego na zaciskach wejściowych przemiennika, w którego granicach zmiany mocy wyjściowej przemiennika nie przekraczają ± 1 db.

2.18. stała czasu ARW — czas, w którym moc wyjściowa przemiennika powraca do wartości znamionowej po skokowej zmianie poziomu sygnału wizyjnego na wejściu przemiennika o ± 6 db.

2.19. charakterystyka tłumieniowa — zależność poziomu sygnału wizyjnego w.cz. na wyjściu przemiennika od częstotliwości sygnału wejściowego, przy stałym poziomie tego sygnału.

2.20. charakterystyka grupowego czasu przejścia — zależność przesunięcia fazowego między sygnałem wi-

zyjnym na wejściu i wyjściu przemiennika w funkcji częstotliwości sygnału wizyjnego, określona wartością grupowego czasu przejścia.

2.21. zniekształcenia nieliniarne — wielkość wyrażona w procentach i określona wzorem

$$n = \left(1 - \frac{U_{\min}}{U_{\max}} \right) \cdot 100 \quad (1)$$

w którym:

$U_{\min}$ oznacza najmniejszą, a $U_{\max}$ największą amplitudę napięcia nałożonego sygnału sinusoidalnego o częstotliwości 1,2 MHz na wyjściu demodulatora Nyquista, przy doprowadzeniu na wejście przemiennika wizyjnego sygnału pomiarowego w. cz. nr 5a (rys. 1 na str. 4).

2.22. wzmocnienie różnicowe — wielkość wyrażona w procentach i określona wzorem jak w 2.21, w którym: $U_{\min}$ oznacza najmniejszą, a $U_{\max}$ największą amplitudę napięcia nałożonego sygnału sinusoidalnego o częstotliwości 4,43 MHz na wyjściu demodulatora Nyquista, przy doprowadzeniu na wejście przemiennika wizyjnego sygnału pomiarowego w. cz. nr 5b (rys. 1).

2.23. faza różnicowa — największa różnica fazy mierzona miernikiem fazy różnicowej na wyjściu demodulatora Nyquista dołączonego do wyjścia przemiennika, przy doprowadzeniu na wejście przemiennika wizyjnego sygnału pomiarowego w. cz. nr 5b (rys. 1) o częstotliwości nałożonego sygnału sinusoidalnego 4,43 MHz.

2.24. charakterystyka impulsowa w zakresie wielkich częstotliwości modulujących — odpowiedź układu przemiennika na wizyjny sygnał pomiarowy w. cz. nr 2 (rys. 1) doprowadzony do jego wejścia.

2.25. charakterystyka impulsowa w zakresie średnich częstotliwości modulujących — odpowiedź układu przemiennika na wizyjny sygnał pomiarowy w. cz. nr 3 (rys. 1) doprowadzony do jego wejścia.

2.26. charakterystyka impulsowa w zakresie małych częstotliwości modulujących — odpowiedź układu przemiennika na wizyjny sygnał pomiarowy w. cz. nr 4 (rys. 1) doprowadzony do jego wejścia.

2.27. stabilność poziomu wygaszania — zdolność przemiennika do utrzymywania poziomu wygaszania na stałej wartości, niezależnie od zmian poziomu sygnału wejściowego oraz od zmian średnich poziomów sygnału obrazu.

2.28. sygnały niepożądane na wejściu — sygnały wytwarzane w układzie przemiennika i pojawiające się na jego wejściu przy obciążeniu przemiennika anteną sztuczną i w warunkach dopasowania wejścia.

2.29. sygnały niepożądane na wyjściu — sygnały występujące zarówno w kanale nadawczym, jak i poza tym kanałem, które powstają w wyniku mieszania i powielania retransmitowanego sygnału telewizyjnego z sygnałami występującymi w kanałach sąsiednich, sygnały lustrzane, sygnały o częstotliwościach harmonicznych częstotliwości roboczych oraz drgania pasożytnicze. Po-

ziom sygnałów niepożądanych określa wyrażony w db stosunek wartości napięć każdego z tych sygnałów do wartości napięcia sygnału wizyjnego w. cz., w czasie trwania impulsów synchronizujących, przy obciążeniu przemiennika sztuczną anteną.

2.30. zakłócenia sygnału wizyjnego — zakłócenia modulujące amplitudowo napięcie sygnału wizyjnego w. cz., nie pochodzące od sygnału użytecznego (np. pochodzące od napięcia zasilającego). Poziom zakłóceń sygnału wizyjnego określa wyrażony w db stosunek wartości międzyszczytowej napięcia zakłóceń do wartości międzyszczytowej napięcia sygnału obrazu od poziomu bieli do czerni.

2.31. zakłócenia intermodulacyjne sygnału wizyjnego — zakłócenia modulujące amplitudowo napięcie sygnału wizyjnego w. cz., pochodzące od sygnału fonii. Poziom zakłóceń intermodulacyjnych sygnału wizyjnego określa wyrażony w db stosunek wartości międzyszczytowej napięcia zakłóceń do wartości międzyszczytowej napięcia sygnału obrazu od poziomu bieli do czerni.

2.32. zakłócenia sygnału fonii — zakłócenia modulujące częstotliwościowo sygnał w. cz. fonii pochodzące od sygnału wizji, jak również z innych źródeł. Poziom zakłóceń sygnału fonii określa wyrażony w db stosunek wartości napięcia zakłóceń do wartości napięcia odpowiadającego znamionowej dewiacji przy modulacji sygnałem o częstotliwości 1000 Hz.

2.33. promieniowanie bezpośrednie — promieniowanie elektromagnetyczne o częstotliwościach roboczych lub niepożądanych, powstające w otoczeniu przemiennika w czasie jego pracy. Poziom promieniowania bezpośredniego określa dla I, II i III zakresu częstotliwości wartość natężenia pola elektromagnetycznego, a dla IV i V zakresu częstotliwości wartość gęstości mocy mierzona w otoczeniu przemiennika przy obciążeniu go anteną sztuczną.

2.34. praca ciągła — nieprzerwana praca przemiennika w ciągu 24 h.

2.35. Pozostałe określenia — wg PN/T-01006.

3. WYMAGANIA

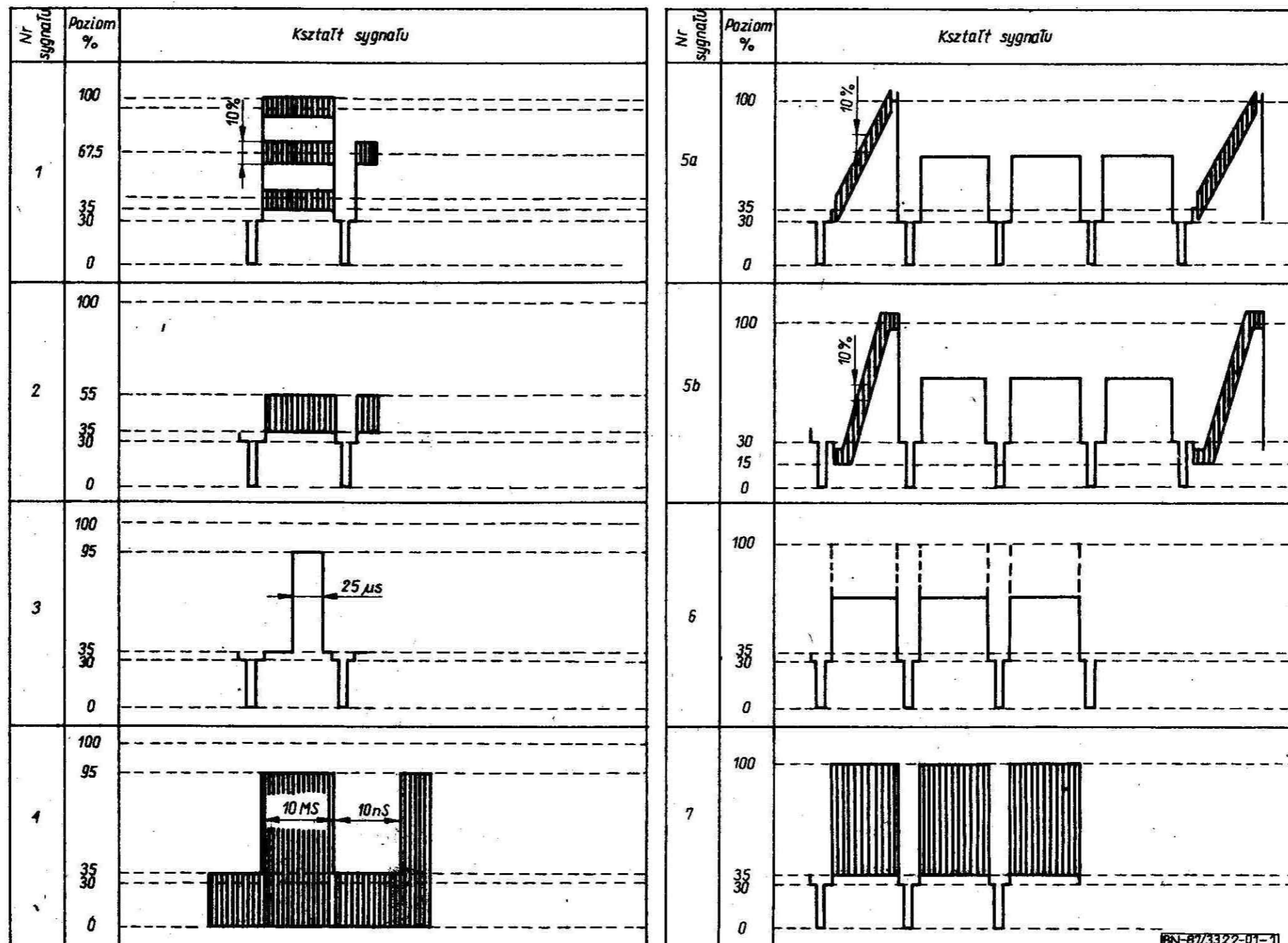
3.1. Wymagania dotyczące parametrów elektrycznych

3.1.1. Znamionowa częstotliwość odbioru powinna stanowić jedną z częstotliwości nośnych wizji wymienionych w tablicy, z uwzględnieniem wybranego przesunięcia częstotliwościowego.

3.1.2. Znamionowa częstotliwość nadawania powinna stanowić jedną z częstotliwości nośnych wizji wymienionych w tablicy, z uwzględnieniem wybranego przesunięcia częstotliwościowego.

3.1.3. Przesunięcie częstotliwościowe. Przemiennik powinien być przystosowany do pracy z przesunięciem częstotliwościowym, z możliwością ustawienia znamionowej częstotliwości nadawania w zakresie $\pm 26,1$ kHz względem wartości podanych w tablicy.

3.1.4. Czas ustalania się parametrów nie powinien być dłuższy niż 10 min.

Rys. 1. Wizyjne sygnały pomiarowe

BN-87/3322-01-1

3.1.5. Stałość częstotliwości nadawania. Miesięczna stałość częstotliwości nadawania powinna być lepsza niż ± 200 Hz.

3.1.6. Impedancja wejściowa. Znamionowa impedancja wejściowa powinna mieć charakter rezystancji i powinna wynosić 50Ω .

Największa odchyłka wartości impedancji wejściowej od wartości znamionowej w zakresie częstotliwości kanału odbiorczego nie powinna powodować obniżenia wartości tłumienności niedopasowania poniżej 20 db.

3.1.7. Impedancja obciążenia. Znamionowa impedancja obciążenia powinna mieć charakter rezystancji i powinna wynosić 50Ω .

Największa odchyłka wartości impedancji obciążenia od wartości znamionowej w zakresie częstotliwości kanału nadawczego, przy której przemiennik spełnia wymagania zgodnie z 3.1.8 i 3.1.15 nie powinna powodować obniżenia wartości tłumienności niedopasowania na wyjściu poniżej 26 db.

3.1.8. Moc wyjściowa. Znamionowa moc wyjściowa powinna stanowić jedną z wartości określonych wzorem

$$P = K \cdot 10^n \quad (2)$$

w którym:

P — moc znamionowa, W,

K — współczynnik określony liczbami 1, 2, 3, 5,

n — jedna z następujących liczb całkowitych: -1, 0, 1, 2, 3.

3.1.9. Zakres poziomów wejściowych powinien być nie mniejszy niż $-14 \div 20$ db.

3.1.10. Współczynnik szumów przy sygnale wizyjnym o poziomie 6 db nie powinien być gorszy:

niż $8 kT_0$ w I, II i III zakresie częstotliwości,

niż $12 kT_0$ w IV i V zakresie częstotliwości.

3.1.11. Zakres działania automatycznej regulacji wzmocnienia (ARW) nie powinien być mniejszy niż $-6 \div 20$ db.

3.1.12. Stała czasu ARW powinna być nie większa niż 1 s.

3.1.13. Charakterystyka tłumieniowa mierzona wizyjnym sygnałem pomiarowym w.cz. nr 6 (rys. 1) powinna się mieścić w granicach tolerancji podanych na rys. 2, przy dowolnym średnim poziomie sygnału obrazu w zakresie od bieli do czerni.

3.1.14. Charakterystyka grupowego czasu przejścia powinna się mieścić w polu tolerancji podanym na rys. 3.

Wartość grupowego czasu przejścia, mierzona wizyjnym sygnałem pomiarowym w.cz. nr 1 (rys. 1), powinna wynosić 0 s, z tolerancją ± 100 ns w zakresach $-0,75 \div 0$ MHz i $4,5 \div 5,5$ MHz od częstotliwości nadawania oraz z tolerancją ± 50 ns w zakresie $0 \div 4,5$ MHz od częstotliwości nadawania, przy dowolnym średnim poziomie sygnału obrazu w zakresie od bieli do czerni.

3.1.15. Zniekształcenia nielinearne nie powinny przekraczać 10%.

3.1.16. Wzmocnienie różnicowe nie powinno przekraczać 5%.

3.1.17. Faza różnicowa nie powinna być większa niż 3° .

3.1.18. Charakterystyka impulsowa w zakresie wielkich częstotliwości modulujących powinna się mieścić w polu tolerancji podanym na rys. 4.

3.1.19. Charakterystyka impulsowa w zakresie średnich częstotliwości modulujących powinna się mieścić w polu tolerancji podanym na rys. 5.

3.1.20. Charakterystyka impulsowa w zakresie małych częstotliwości modulujących powinna się mieścić w polu tolerancji podanym na rys. 6.

3.1.21. Stabilność poziomu wygaszania. Zmiany poziomu wygaszania, przy zmianach poziomu wizyjnego sygnału pomiarowego w.cz. nr 5a w granicach zakresu poziomów wejściowych przemiennika oraz przy zmianach średniego poziomu sygnału obrazu w zakresie od bieli do czerni, nie powinny przekraczać tolerancji podanych na rys. 7.

3.1.22. Sygnały niepożądane na wejściu. Wartość napięcia każdego z sygnałów niepożądanych nie powinny przekraczać:

dla I, II i III zakresu częstotliwości: $5 \mu\text{V}$,

dla IV i V zakresu częstotliwości: $20 \mu\text{V}$.

3.1.23. Sygnały niepożądane na wyjściu. Poziom każdego ze składników sygnałów niepożądanych w zakresie częstotliwości kanału nadawczego nie powinien przekraczać wartości przedstawionych na rys. 8, natomiast poza kanałem nadawania nie powinien być większy niż -40 db, przy czym bezwzględna wartość mocy wyjściowej każdego z tych składników nie powinna przekraczać:

$25 \mu\text{W}$ dla przemienników o mocy ≤ 25 W,

1 mW dla przemienników o mocy > 25 W.

3.1.24. Zakłócenia sygnału wizyjnego. Poziom zakłóceń sygnału wizyjnego nie powinien przekraczać -40 db.

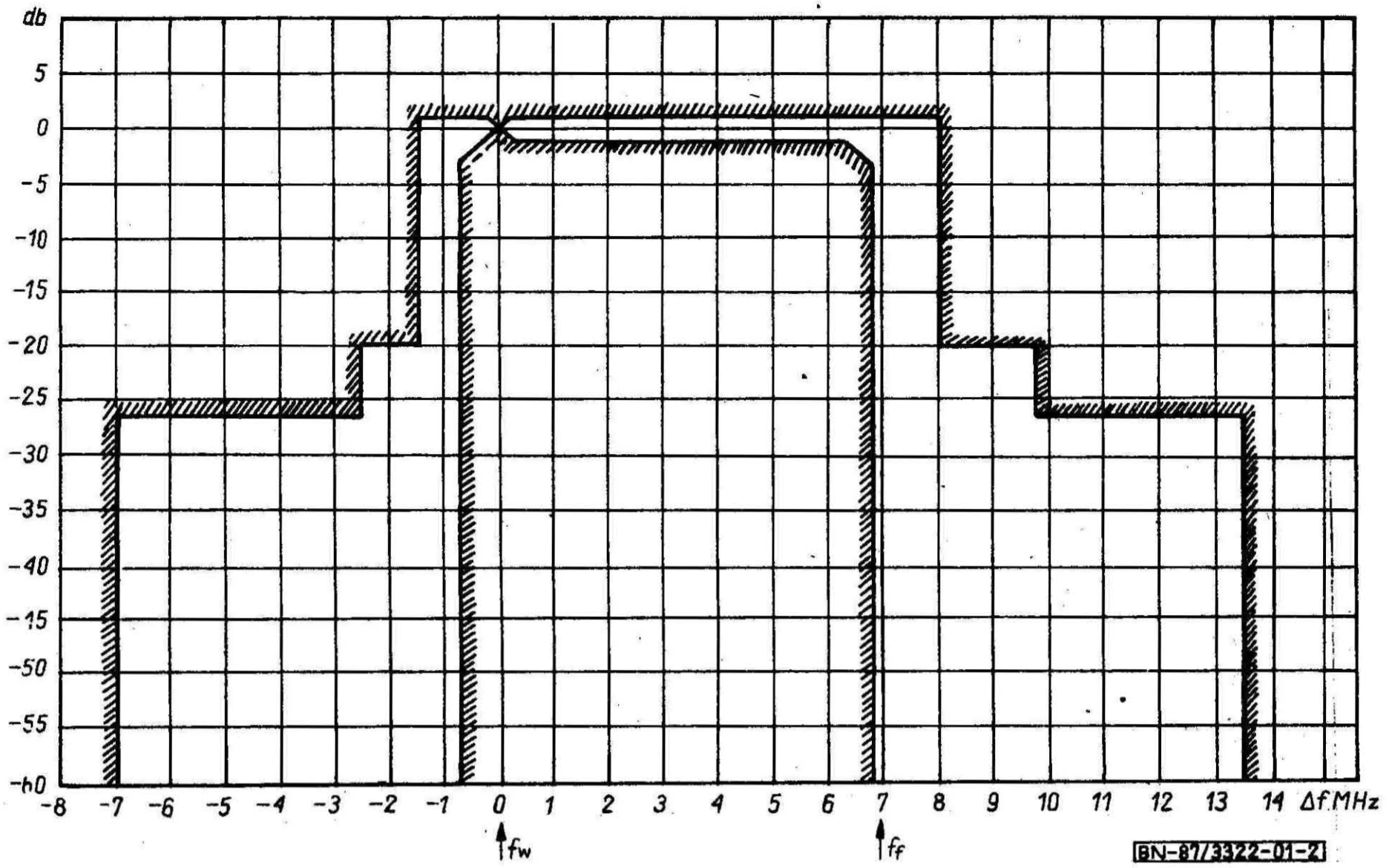
3.1.25. Zakłócenia intermodulacyjne sygnału wizyjnego. Poziom zakłóceń intermodulacyjnych sygnału wizyjnego nie powinien przekraczać -40 db.

3.1.26. Zakłócenia sygnału fonii. Poziom zakłóceń sygnału fonii nie powinien przekraczać -50 db.

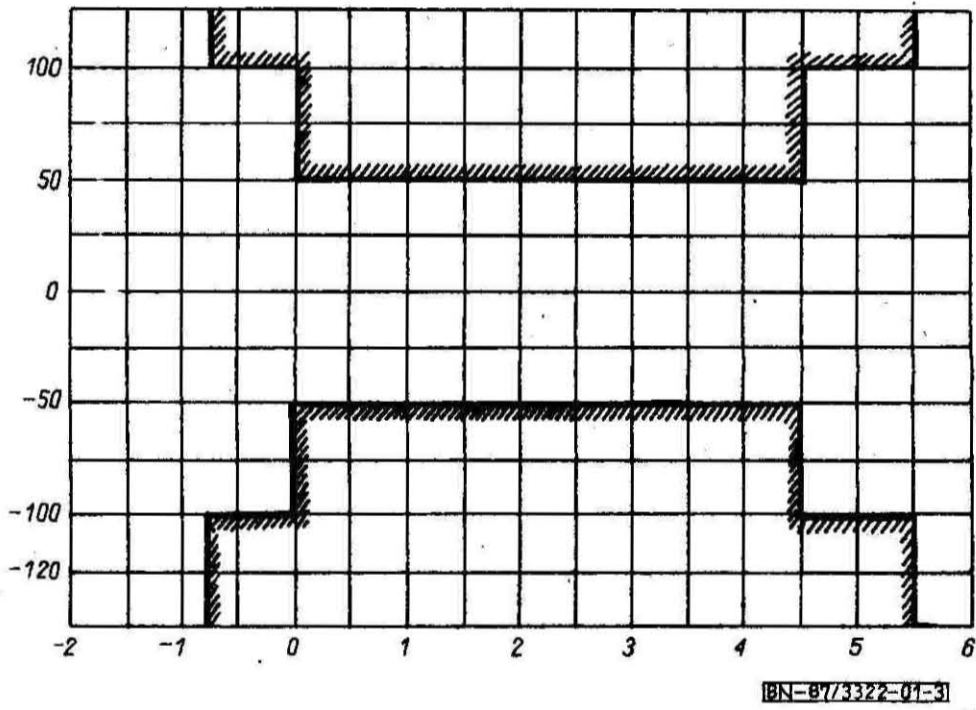
3.1.27. Promieniowanie bezpośrednie. Natężenie pola elektromagnetycznego, mierzone w odległości 0,15 m od obudowy przemiennika, nie powinno przekraczać: dla I, II i III zakresu częstotliwości wartości 7 V/m, a gęstość mocy dla IV i V zakresu częstotliwości nie powinna przekraczać wartości 100 mW/m².

3.1.28. Praca ciągła. Przemiennik powinien być przystosowany do nie dozorowanej pracy ciągłej przez 24 h na dobę, w warunkach określonych w 3.1.2.9, 3.2.2, 3.2.4, 3.2.6, 3.2.7.

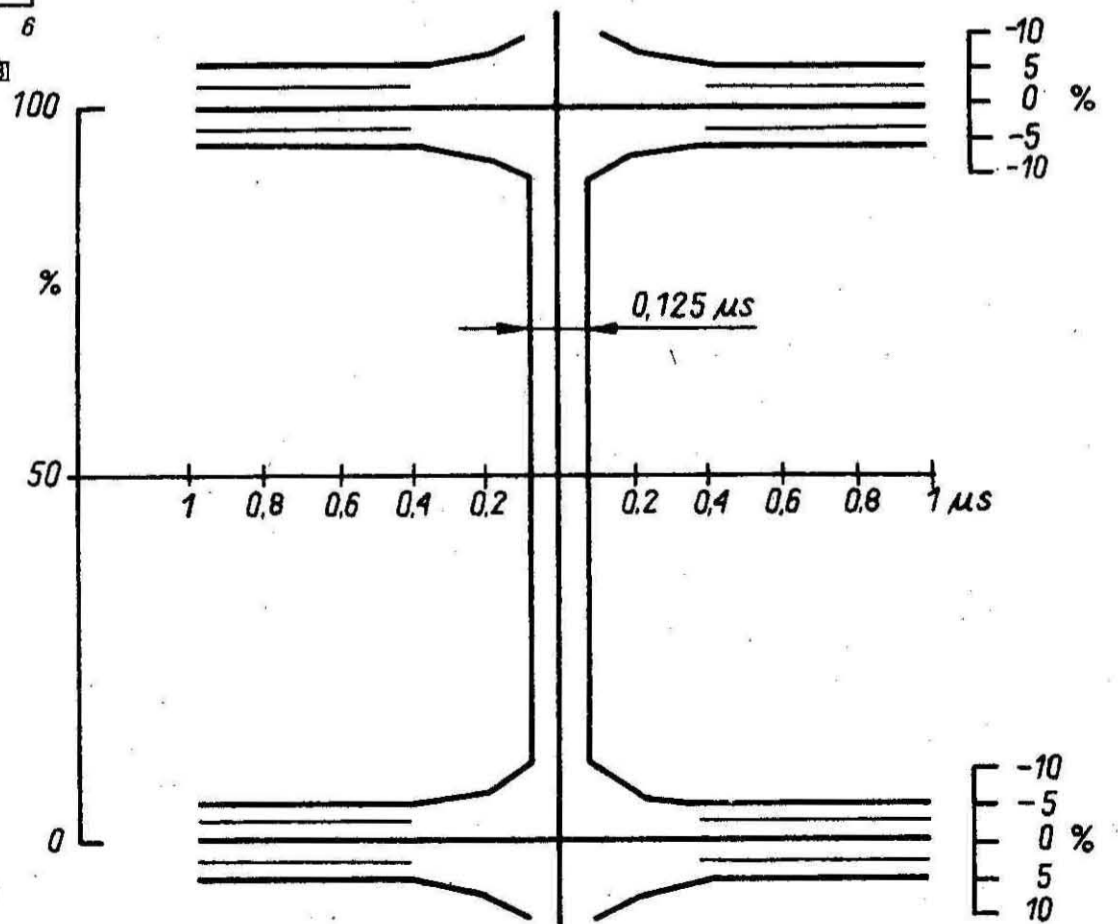
Parametry jakościowe przemiennika powinny się mieścić w granicach tolerancji określonych niniejszą normą w ciągu 24 h nie dozorowanej pracy ciągłej, bez jakichkolwiek regulacji.

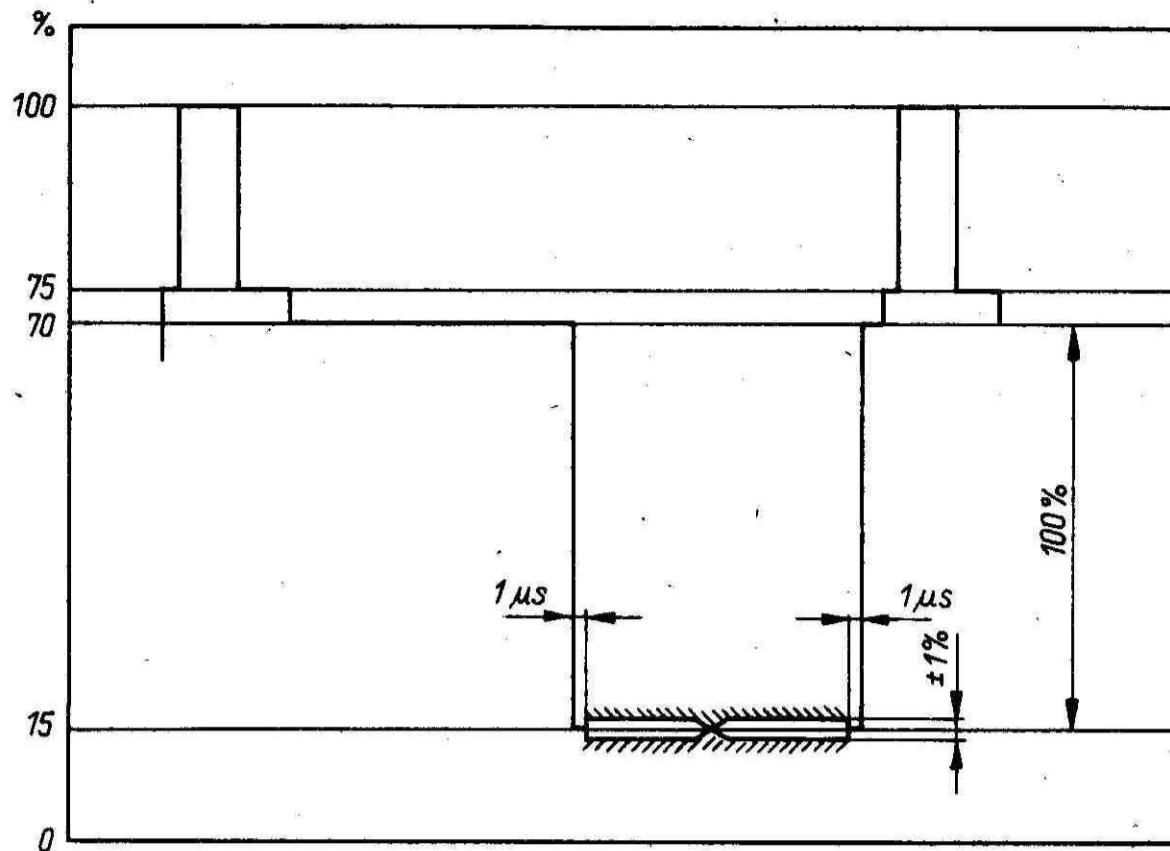
Rys. 2. Tolerancje charakterystyki tłumieniowej

Rys. 3. Tolerancje grupowego czasu przejścia

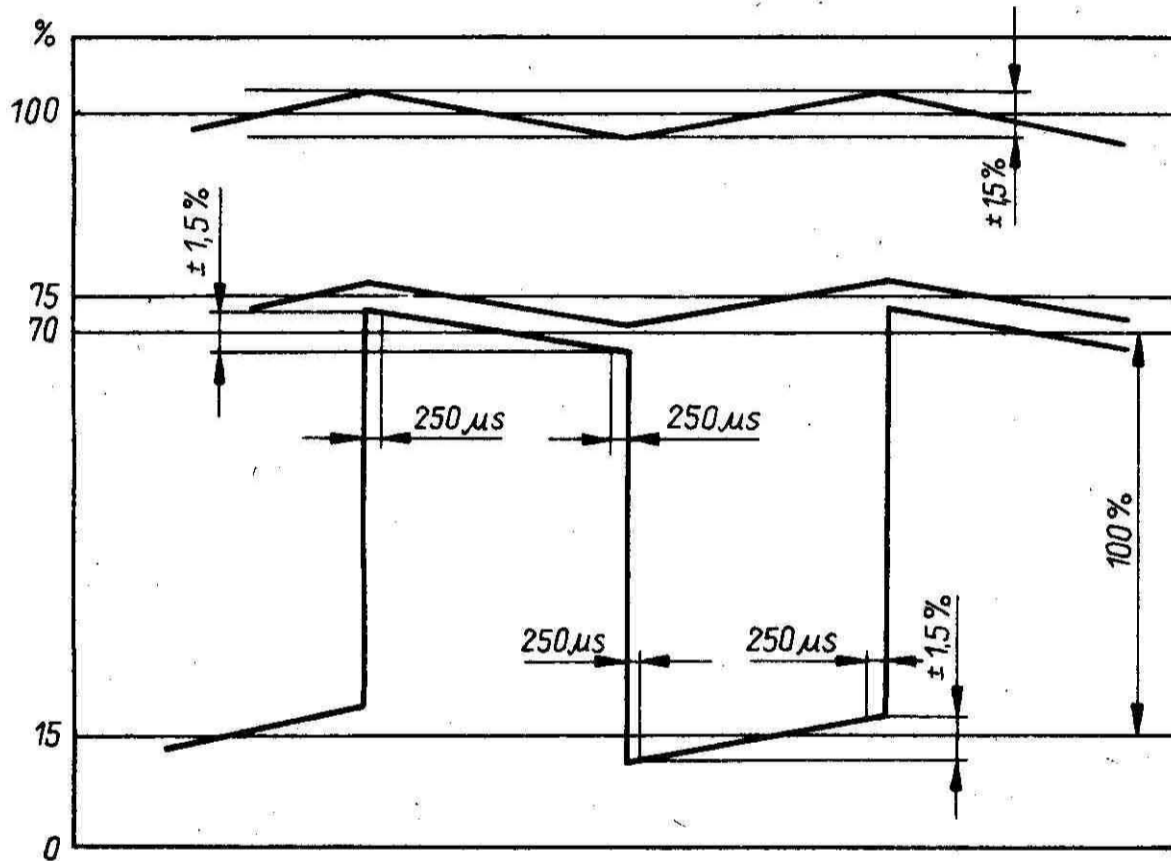

Rys. 4. Pole tolerancji charakterystyki impulsowej w zakresie wielkich częstotliwości modulujących

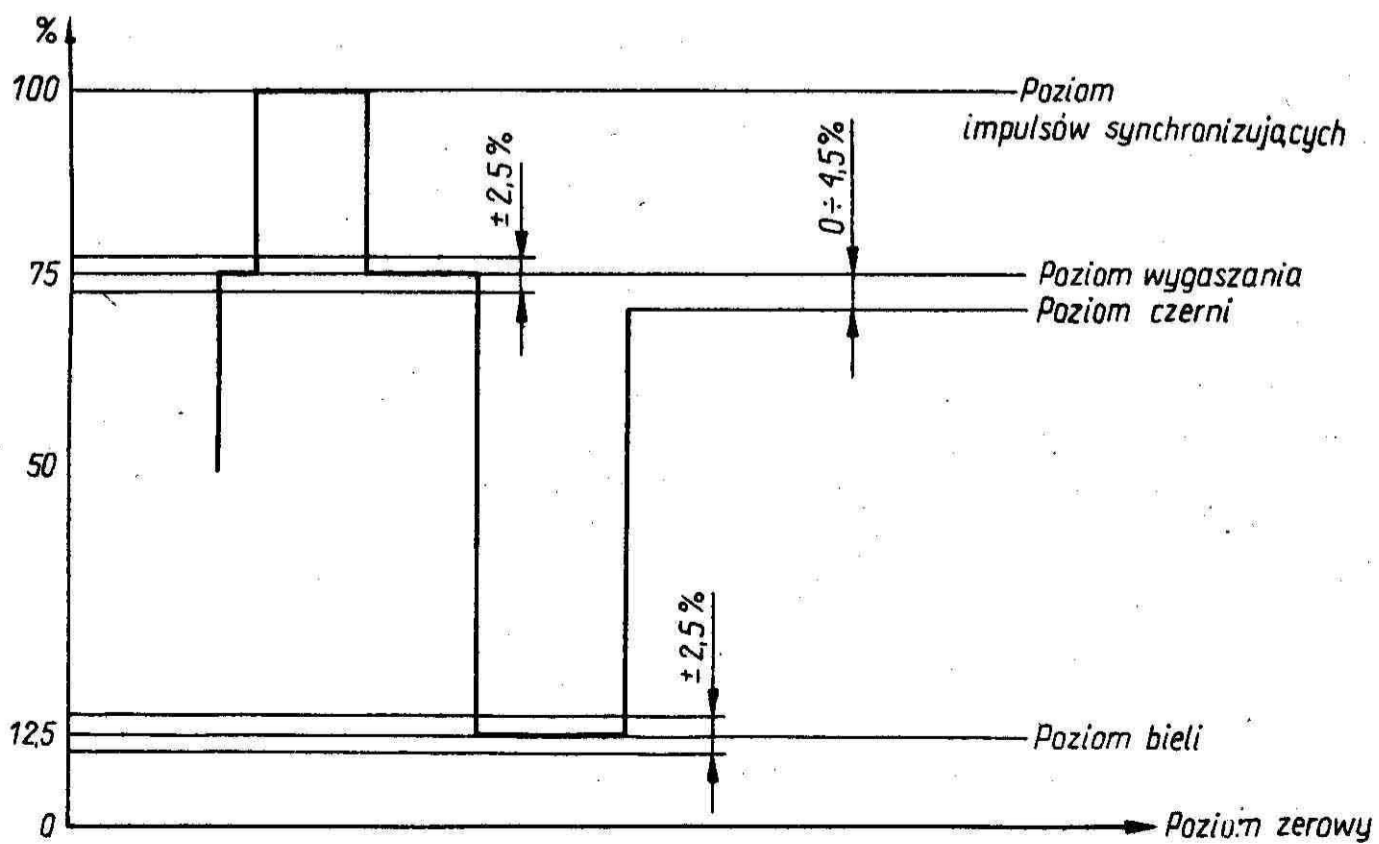
BN-87/3322-01-5

Rys. 5. Pole tolerancji charakterystyki impulsowej w zakresie średnich częstotliwości modulujących

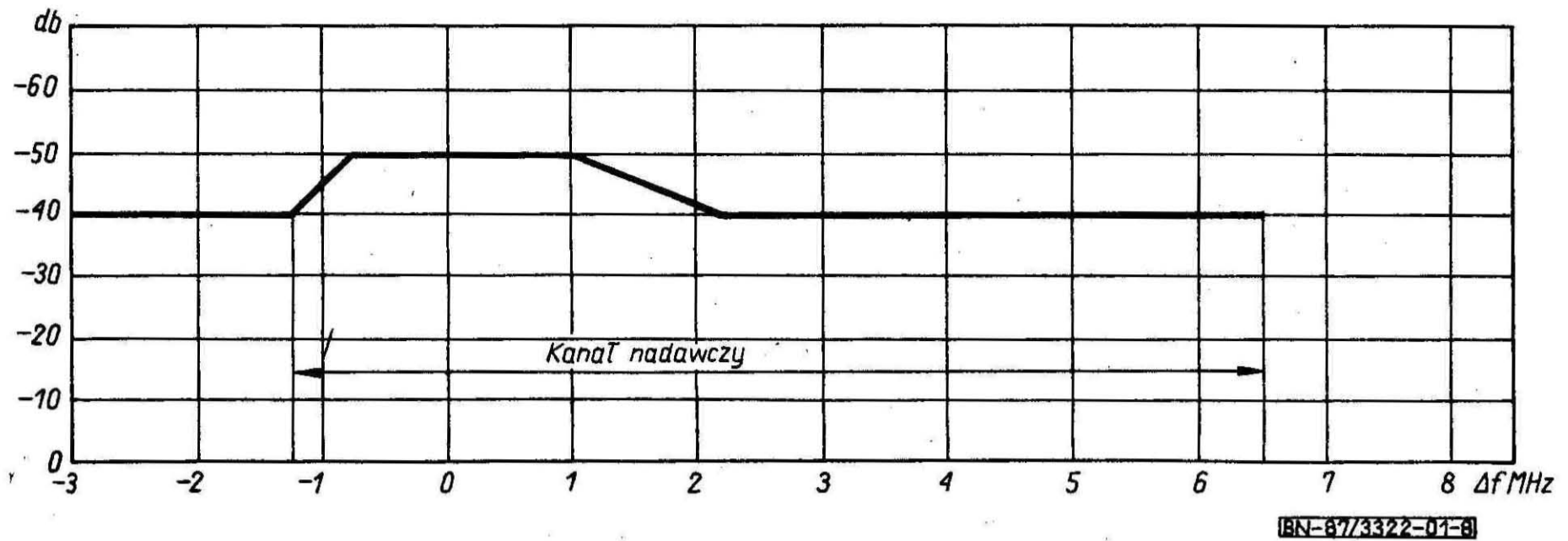
BN-87/3322-01-6

Rys. 6. Pole tolerancji charakterystyki impulsowej w zakresie małych częstotliwości modulujących

BN-87/3322-01-7

Rys. 7. Tolerancje poziomu wygaszania

Rys. 8. Dopuszczalny poziom sygnałów niepożądanych na wyjściu

3.1.29. Sposób zasilania. Przemiennik powinien być przystosowany do zasilania z jednofazowej sieci energetycznej prądu przemiennego o znamionowym napięciu fazowym 220 V lub sieci trójfazowej o znamionowym napięciu międzyfazowym 380 V i znamionowej częstotliwości 50 Hz albo ze źródła napięcia stałego. Napięcie zasilające może się różnić od wartości znamionowej o $-30 \div 10\%$. Częstotliwość napięcia sieci może się różnić od wartości znamionowej nie więcej niż o $\pm 2,5$ Hz.

3.2. Wymagania klimatyczne i mechaniczne

3.2.1. Wytrzymałość na zimno (próba Ab). Przemiennik w wykonaniu zwykłym powinien być wytrzymały na działanie temperatury -25°C , czas próby 16 h. Przemiennik w wykonaniu specjalnym powinien być wytrzymały na działanie temperatury -40°C ; czas próby 72 h.

3.2.2. Odporność na zimno. Przemiennik w wykonaniu zwykłym powinien być odporny na działanie temperatury $+5^{\circ}\text{C}$, czas próby 2 h.

Przemiennik w wykonaniu specjalnym powinien być odporny na działanie temperatury -40°C , czas próby 16 h.

3.2.3. Wytrzymałość na podwyższoną temperaturę. Przemiennik w wykonaniu zwykłym powinien być wytrzymały na suche gorąco o temperaturze $+55^{\circ}\text{C}$, czas próby 16 h.

Przemiennik w wykonaniu specjalnym powinien być wytrzymały na suche gorąco o temperaturze $+55^{\circ}\text{C}$, czas próby 96 h.

3.2.4. Odporność na podwyższoną temperaturę. Przemiennik w wykonaniu zwykłym powinien być odporny na suche gorąco o temperaturze $+40^{\circ}\text{C}$, czas próby 2 h.

Przemiennik w wykonaniu specjalnym powinien być odporny na suche gorąco o temperaturze $+70^{\circ}\text{C}$, czas próby 16 h.

3.2.5. Wytrzymałość na wilgotne gorąco stałe. Przemiennik w wykonaniu zwykłym powinien być wytrzymały na wilgotne gorąco stałe o temperaturze $+40^{\circ}\text{C}$ i wilgotności względnej 93%, czas próby 4 doby.

Przemiennik w wykonaniu specjalnym powinien być wytrzymały na wilgotne gorąco stałe o temperaturze $+40^{\circ}\text{C}$ i wilgotności względnej 93%, czas próby 21 dob.

3.2.6. Odporność na wilgotne gorąco stałe. Przemiennik w wykonaniu specjalnym powinien być odporny

na wilgotne gorąco stałe o temperaturze $+40^{\circ}\text{C}$ i wilgotności względnej 93%, czas próby 4 doby.

3.2.7. Odporność na wilgotne gorąco cykliczne. Przemiennik w wykonaniu specjalnym powinien być odporny na wilgotne gorąco cykliczne zgodnie z PN-84/E-04604/02; czas próby 6 cykli, górna wartość temperatury -40°C .

3.2.8. Wytrzymałość na udary wielokrotne. Przemiennik w wykonaniu zwykłym i specjalnym w opakowaniu transportowym powinien być wytrzymały na udary o maksymalnym przyspieszeniu 98 m/s^2 , liczba uderzeń 1000 w każdym kierunku.

3.2.9. Wytrzymałość na wibracje sinusoidalne. Przemiennik w wykonaniu zwykłym i specjalnym, w opakowaniu transportowym, powinien być wytrzymały na wibracje sinusoidalne w zakresie częstotliwości $10 \div 55$ Hz i amplitudzie 0,15 m; liczba cykli przestrajania 5.

3.2.10. Odporność na wibracje sinusoidalne. Przemiennik w wykonaniu specjalnym powinien być odporny na wibracje sinusoidalne w zakresie częstotliwości $10 \div 55$ Hz i amplitudzie 0,15 m, liczba cykli przestrajania 10.

3.3. Wymagania eksploatacyjne

3.3.1. Warunki bezpiecznej obsługi. Przemiennik powinien odpowiadać wymaganiom bezpiecznej obsługi określonym w PN-81/T-06250 i BN-73/3320-02.

3.3.2. Poziom hałasu. Wartość poziomu hałasu powodowanego pracą przemiennika, mierzona w odległości 0,3 m od jego obudowy w pomieszczeniu, w którym jest on zainstalowany, nie powinna przekraczać 45 db (A) dla przemienników o mocach znamionowych ≤ 100 W i 65 db (A) dla przemienników o mocach znamionowych > 100 W.

3.3.3. Odporność na niedopasowanie na wyjściu. Przy powstaniu niedopasowania na wyjściu, wyrażającym się spadkiem wartości tłumienności niedopasowania do 10 db, przemiennik powinien pracować bez uszkodzenia co najmniej przez 0,5 h. Dla przemienników o mocach znamionowych > 10 W dalszy spadek wartości tłumienności niedopasowania powinien powodować samoczynne wyłączenie przemiennika.

3.3.4. Wpływ rozproszonego pola elektromagnetycznego w.cz. Obecność w otoczeniu przemiennika roz-

proszonemu pola elektromagnetycznego w.cz. o wartości natężenia pola 7 V/m dla I, II i III zakresu częstotliwości lub o gęstości mocy 100 mW/m² dla IV i V zakresu częstotliwości nie powinna powodować przekroczenia dopuszczalnego poziomu sygnałów niepożądanych na wyjściu przemiennika.

3.3.5. Wpływ udarowych zmian napięcia zasilającego. Udarowe zmiany napięcia zasilającego, nie przekraczające $\pm 15\%$ wartości znamionowej, nie powinny powodować uszkodzenia ani wyłączenia przemiennika.

3.3.6. Automatyczne załączanie przemiennika. Przemienniki powinny być wyposażone w układ automatycznego załączania stopni wyjściowych retransmitowanym sygnałem wizyjnym. Dopuszcza się również możliwość załączania zegarowego lub zdalnego z wykorzystaniem łącza przewodowego.

3.3.7. Zwłoczne wyłączenie. Przemienniki wyposażone w układy lampowe powinny być wyposażone w układ zwłocznego wyłączenia stopni wyjściowych przy spadku sygnału wejściowego do wartości -40 db.

Spadek sygnału wejściowego do powyższej wartości trwający krócej niż 3 min nie powinien powodować wyłączenia stopni wyjściowych przemiennika ani jego uszkodzenia.

3.3.8. Punkty pomiarowe. Przemiennik powinien być wyposażony w punkty pomiarowe umożliwiające prawidłowe zestrojenie poszczególnych podzespołów, kontrolę ich pracy, w tym również kontrolę pracy oscylatora lokalnego.

3.3.9. Elementy nastawcze, strojenowe i regulacyjne powinny być wyposażone w skale lub liczniki wykonane w sposób umożliwiający powtarzalne osiągnięcie określonych warunków pracy.

3.3.10. Oznaczenie elementów elektronicznych. Wszystkie elementy elektroniczne oraz kompletne podzespoły powinny być oznaczone w sposób umożliwiający ich łatwą i jednoznaczną identyfikację.

3.4. Wymagania dotyczące dokumentacji

3.4.1. Wymagania ogólne. Dokumentacja techniczna należąca do niezbędnego wyposażenia przemiennika powinna zawierać:

- opis urządzenia i instrukcję obsługi,
- przepisy dotyczące konserwacji,
- schematy blokowe, ideowe i montażowe,
- parametry elektryczne poszczególnych członów funkcjonalnie wydzielonych,
- rysunki konstrukcyjne zespołów skomplikowanych funkcjonalnie, które wymagają dostępu przy konserwacji, jak:

— wzmacniaczy o stałych rozłożonych z uwidocznieniem wszystkich obwodów wielkiej częstotliwości, układów rozdzielczych, przełączających, zespołów sprzęgających,

— układów mechanicznych złożonych,

f) wykaz elementów elektrycznych,

g) wykaz części i zespołów zamiennych,

h) protokoły pomiarów zakładowych.

3.4.2. Opis urządzenia i instrukcja obsługi powinny umożliwiać personelowi fachowemu prawidłową obsługę przemiennika. Opis przemiennika powinien zawierać

zestawienie wszystkich parametrów technicznych urządzenia.

3.4.3. Przepisy konserwacji powinny podawać terminy przeglądów okresowych poszczególnych elementów i zespołów oraz metody ich sprawdzenia.

3.4.4. Wykaz elementów elektrycznych powinien zawierać oznaczenia poszczególnych elementów, ich wartości elektryczne, tolerancje, symbole katalogowe i nazwę producenta.

3.4.5. Wykaz części i zespołów zamiennych powinien podawać rodzaj i liczbę części rezerwowych zalecanych przy dwuletniej eksploatacji przemiennika w systemie pracy ciągłej.

3.4.6. Schematy blokowe, ideowe i montażowe powinny zawierać wszystkie elementy układów elektrycznych z podaniem ich oznaczeń oraz ich istotne wartości elektryczne. Wszystkie elementy uzwane, jak transformatory, dławiki, cewki, powinny mieć oznaczone numery końcówek, Podstawki lampowe, wyprowadzenia tranzystorów i układów scalonych powinny być zaopatrzone w odpowiednie oznaczenia. Schematy powinny wskazywać punkty kontrolne zgodnie z oznaczeniem tych punktów w przemienniku. Na schematach ideowych powinien być umieszczony plan sytuacyjny rozmieszczenia lamp, tranzystorów, układów scalonych, transformatorów, dławików, filtrów itp. Na schematach powinny być uwidocznione wszystkie złącza (gniazda i wtyki) oznaczone w sposób jednoznaczny właściwymi symbolami i numerami ze wskazaniem elementu, z którym dane złącze pracuje (symbol, numer i oznaczenie zespołu). Schematy montażowe powinny podawać położenia wszystkich elementów elektrycznych i ich oznaczenia.

3.4.7. Rysunki konstrukcyjne poszczególnych zespołów i podzespołów skomplikowanych pod względem funkcjonalnym powinny umożliwiać prawidłowy montaż i demontaż mechaniczny wymagany przy czynnościach konserwacyjnych.

3.4.8. Parametry elektryczne poszczególnych członów funkcjonalnych. Napięcia, prądy stałe i zmienne oraz czasowe przebiegi (oscylogramy) zwymiarowane pod względem amplitud i czasu trwania, odpowiadające normalnej pracy przy określonych sygnałach pomiarowych wprowadzonych na wejście urządzenia, powinny być zestawione w tablicach związanych z poszczególnymi schematami ideowymi. Zestawienie to powinno zawierać numerację punktów pomiarowych jednoznacznie określonych według schematów ideowych. W opisie schematu powinny być podane typy i cechy charakterystyczne przyrządów zastosowanych do pomiarów.

Dokumentacja funkcjonalnie wydzielonych stopni i zespołów wielkiej częstotliwości powinna zawierać zestawienie wszystkich napięć i prądów zasilających oraz stanu dopasowania (lub składowe impedancji) na złączach wejściowych poszczególnych członów, przy stanach pracy jednoznacznie określonych za pomocą sygnału modulującego. Dla funkcjonalnie wydzielonych stopni i zespołów wielkiej częstotliwości, bezpośrednio wpływających na zniekształcenia tłumieniowe torów

wielkiej częstotliwości, dokumentacja powinna zawierać charakterystyki tłumieniowe.

Instrukcja powinna podawać sposób strojenia oraz zawierać dla zalecanych elementów regulacyjnych tablice wskazań skal i liczników odpowiadające ustawieniu przemiennika na poszczególnych kanałach zakresu, a przynajmniej dla kanału roboczego.

3.4.9. Protokoły pomiarów zakładowych powinny zawierać, oprócz wyników pomiarów, wykaz i metryki wszystkich przyrządów pomiarowych oraz elementów pomocniczych do układów pomiarowych. Jednocześnie powinny być określone warunki pomiaru.

3.4.10. Tabliczka znamionowa. Każdy przemiennik powinien być zaopatrzone w tabliczkę znamionową zawierającą następujące dane:

- typ przemiennika,
- znamionową moc wyjściową,
- numery kanału odbiorczego i nadawczego,
- numer fabryczny,
- rok produkcji,
- nazwę producenta.

3.4.11. Sposób odbioru technicznego. Odbiór techniczny każdego przemiennika wprowadzanego do eksploatacji powinien być przeprowadzany:

- **wstępnie**, przed wysłaniem urządzenia na miejsce zainstalowania,

- **powtórnie**, w miejscu zainstalowania bezpośrednio po uruchomieniu przemiennika przez producenta,
- **ostatecznie**, po przekroczeniu 600 h pracy.

W wymienionym okresie eksploatacji powinna być prowadzona szczegółowa statystyka uszkodzeń przemiennika.

3.5. Wymagania dotyczące opakowania, przechowywania i transportu

3.5.1. Wymagania dotyczące opakowania. Przemienik powinien mieć opakowanie indywidualne zaopatrzone w oznaczenia dotyczące sposobu postępowania w czasie transportu wg PN-85/O-79252.

3.5.2. Wymagania dotyczące przechowywania. Przemienik należy przechowywać w opakowaniu zgodnym z 3.5.1, w pomieszczeniu zamkniętym o temperaturze $5 \div 40^{\circ}\text{C}$ i wilgotności względnej 70%. Nie dopuszcza się przechowywania przemienników w pomieszczeniach, w których znajdują się opary kwasów lub innych substancji agresywnych chemicznie.

3.5.3. Wymagania dotyczące transportu. Przemienik należy przewozić krytymi środkami transportu w opakowaniu zgodnym z 3.5.1.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Instytut Łączności, Warszawa.

2. Istotne zmiany w stosunku do BN-71/3322-01

a) wprowadzono wymagania dotyczące: wzmocnienia różnicowego, fazy różnicowej, wpływu rozproszonego pola elektromagnetycznego w.cz., wytrzymałości mechanicznej, odporności na zmiany warunków klimatycznych, pakowania, przechowywania i transportu,

b) zmieniono wymagania dotyczące: wartości impedancji wejściowej i wyjściowej, znamionowych mocy wyjściowych, zakresu poziomów wejściowych, zakresu automatycznej regulacji wzmocnienia, współczynnika szumów, poziomu hałasów.

3. Normy związane

PN-84/E-04604/02 Wyroby elektrotechniczne. Próby środowiskowe.

Próba Db — wilgotne gorąco cykliczne (cykl 12 + 12 h)

PN-85/O-79252 Opakowania transportowe z zawartością. Znaki i znakowanie. Wymagania podstawowe

PN/T-01006 Projekt. Słownictwo telekomunikacyjne. Radiokomunikacja. Nazwy i określenia

PN-81/T-06250 Sprzęt elektroniczny powszechnego użytku. Bezpieczeństwo użytkowania. Wymagania i metody badań

BN-73/3320-02 Urządzenia radiofoniczne i telewizyjne. Nadajniki służby stałej. Wymagania bezpieczeństwa i badania

4. Normy międzynarodowe

СТ СЭВ 3704-82 Передатчики телевизионные I-V диапазонов.

Параметры, технические требования и методы измерения — norma zgodna w zakresie jej przedmiotu.

Bułgaria BDS 13 184-79 Ретранслатори телевизионни с двойно преобразыване на частота — norma zgodna.

5. Symbol wg SWW — 1152-14.

6. Autor projektu normy — inż. Cezary Ferduła — Główny Urząd Radiokomunikacji, Warszawa.